

Összefoglaló
a TRUEFOOD Projekt keretében elkészült
„Útmutató az élelmiszer ágazatban tevékenykedő KKV-k hatékony tudás- és technológia transzferjéhez, különös tekintettel a hagyományos élelmiszereket előállító vállalatokra” c. kiadványról

(a teljes dokumentum elérhető angol nyelven [itt](#))

1. Bevezetés

Ez a dokumentum a TRUEFOOD (Traditional United Europe Food) projekt keretében készült. A szerzők célja az volt, hogy útmutatást nyújtsanak a tudás- és technológia-transzfer folyamatában résztvevő valamennyi szakembernek az élelmiszeripar képviselőivel folytatott kommunikációhoz és napi munkakapcsolatok alakításához szükséges gyakorlati tudnivalókról és sikeres munkamódszerekről. A dokumentum célcsoportját képezik még az ipar és a kutatás között közvetítő szervezetek, ez utóbbiaknál és az egyetemeken dolgozó tudás-transzferrel foglalkozó munkatársak, valamint azok a kutatók, akik szeretnék elősegíteni kutatási eredményeik hatékonyabb alkalmazását az élelmiszeripar területén. Tekintettel arra, hogy a kis- és közepes vállalatoknak nagyobb méretű társaikhoz képest hagyományosan több akadályt kell leküzdeniük a tudás-transzfer megvalósítása érdekében, ez a dokumentum különleges figyelmet szentel a kis- és közepes vállalatokkal kapcsolatos szempontoknak.

A hagyományos élelmiszerek esetében különösen fontos megtalálni a helyes egyensúlyt a termék eredeti, hagyományos jellegének megőrzése és a bővülő tudásanyag és technológiai fejlesztések alkalmazása között. Az effajta tudásanyag és technológia alkalmazásakor azt kell szem előtt tartani, hogy az a társadalom vagy a vállalat számára jár-e valamiféle kiegészítő előnnyel anélkül, hogy a termékek eredeti táplálkozás-élettani, egészségre gyakorolt hatását vagy kulturális értékét rossz irányban befolyásolná. Ennél fogva a hatékony tudás- és technológia-transzfernek különösen nagy fontossága van a hagyományos élelmiszerek innovációjában.

A kutatásra fordított befektetésnek mindenképpen hasznosnak kell lennie a társadalom számára a tudás növekedésén, a korábbiaknál jobb tulajdonságokkal rendelkező új termékek és szolgáltatások megjelenésén, a munkahelyek számának gyarapodásán és a vállalatok versenyképességének növekedésén keresztül.

Annak érdekében, hogy az élelmiszer ágazatban javulhasson a tudás-transzfer, a kis- és közepes vállalatok döntéshozóiban még inkább tudatosítani kell azt, hogy az új tudás rendelkezésre áll és meg kell győzni őket arról, hogy megtérül a kutatás alapú innovációba történő befektetés.

Ez az útmutató azzal a céllal készült, hogy áttekintést adjon azokról a főbb témakörökről, amelyeket a tudás-transzferrel foglalkozóknak figyelembe venniük és kezelniük szükséges, de nem célja a más útmutatókban és egyéb dokumentumokban bemutatott részletes információk megismétlése.

2. Tudás-transzfer az innovációs folyamatban

- A tudás-transzfer magában foglalja a tudás, a képességek és a kompetenciák feltérképezését, összegyűjtését és megosztását. Üzleti vagy nem üzleti jellegű tevékenységek elvégzésével egyaránt járhat.
- A tudás-transzfer olyan többlépcsős folyamatként határozható meg, amely képes megkönnyíteni az
 - információk
 - technológiai módszertanok
 - eredmények
 - termékek
 - és gyakorlati eszközökátadását a kutatók és az élelmiszeripar/KKV-k között.
- Egyetlen akadályozó tényező is elég lehet a teljes folyamat hatékonyságának lerontásához. Ennél fogva a hatékonyság javítására irányuló erőfeszítések során a folyamat összes fő gyenge pontját egymással párhuzamban kell megcélozni, elszigetelt lépések sorozata helyett.
- Az átadott tudás sikeres megvalósítása érdekében rendszeres eszmecserére van szükség a tudás rendelkezésre bocsájtó és a tudást felhasználó vállalat között annak érdekében, hogy az általános megoldást a felhasználó specifikus igényeihez és lehetőségeihez lehessen alakítani. Az új tudást be kell építeni a felhasználó már meglévő alaptudásába, technológiájába és rendszereibe.
- Az innováció elérése érdekében a tudás-transzfer folyamatának lehetőséget kell biztosítani
 - az alkalmazható kutatási eredmények/ipari rendszerek adaptálására és konvertálására;
 - a kutatók és az ipar képviselői közötti kapcsolat felvételre;
 - a folyamatban résztvevők kompetenciájának növelésére;
 - a hálózatépítés elősegítésére.
- A nagyvállalatok képesek az innováció egész folyamatát menedzselni, a KKV-knak ehhez támogatásra van szükségük.
- A KKV-k innovációhoz való viszonyulása korántsem egységes. A különböző szegmensek igényei eltérőek az innovációs tevékenységük fejlesztéséhez számukra szükséges tudástranzfer módszer típusát illetően.

3. Az ipar szükségleteinek azonosítása és rejtett szükségleteinek feltárása

- A vállalatokkal, különösen a kis- és közepes vállalatokkal a kutatási szükségleteikről folytatott megbeszéléseket megelőzően különösen fontos a tudástranzfert végző munkatársak gondos felkészülése. Ez utóbbinak ki kell terjednie az adott vállalatok tevékenységére vonatkozó információk összegyűjtésére, a vállalatok potenciális érdekeltségi területén jellemzően előforduló tipikus problémák és értelemszerűen elkerülendő K & F eredmények és gyakorlati megoldások feltérképezésére is, csakúgy, mint az ágazat előtt álló típusos, aktuális kihívások azonosítására.
- Már a megbeszélések kezdeti fázisában fel kell kelteni a vállalat képviselőjének érdeklődését. A támogatását igénylő üzenetet világosan, tömören és könnyen érthető módon kell megfogalmazni, hangsúlyt adva a kínált tudásalapú megoldásokat felhasználó vállalat szemszögéből jelentkező előnyöknek. Az érdeklődés megszilárdítását követően lehet a részletekre áttérni.
- A vállalat szükségleteinek feltárása érdekében bátorítani szükséges a párbeszédet. Figyelmesen meg kell hallgatni a vállalat képviselőjének magyarázatát problémáikról, szükségleteikről és elképzeléseikről.
- A kis- és közepes vállalatok rejtett szükségleteinek feltárásához először meg kell ismertetni velük a rendelkezésükre álló megoldásokat. A KKV-k számára ösztönző erőt jelenthet a sikeres példák bemutatása.

4. Párbeszéd az ipar és a kutatás között

- A kutatási eredményeket „ipar-barát” formátumúvá kell alakítani. Az eredményeket egyszerű nyelvezet alkalmazásával, gyakorlati útmutatással szolgáló, egyértelmű megállapítások formájában szükséges megfogalmazni.
- A rendelkezésre álló tudásról és a lehetséges megoldásokról készített rövid összefoglalót kell összeállítani a vállalatvezetők számára. E célból nagyon hasznosak lehetnek a különféle adatbázisok és a több projekt aktuális eredményeinek rövid bemutatását tartalmazó, rendszeresen megjelenő hírlevelek.
- A különböző technikai áttekintést nyújtó kiadványokban, kézikönyvekben, jó gyakorlati útmutatókban és szakértői rendszerekben az ipar számára nyújtott, egy adott témára vonatkozó részletesebb útmutatás elkészítésekor törekedni kell az információ és a tudásanyag szisztematikus strukturálására. Az információ és a tudásanyag bemutatásakor követett elvnek az ipari felhasználók gondolkodásmódját kell követnie.
- A mediátorok jelentős segítséget nyújthatnak a KKV-k és a kutatók közötti párbeszéd megteremtésében azáltal, hogy összegyűjtik azok szükségleteit, a kutatók által rendelkezésre bocsájtott megoldásokat, tudást és tapasztalatot, valamint gondoskodnak ezek megfelelő összekapcsolásáról. Segítséget nyújthatnak a KKV-k számára az innovációs projektek megvalósításához üzleti támogató szolgáltatások nyújtásával.
- A tudás és a kutatási eredmények bemutatásakor a vállalat megoldható problémájára, magára a lehetséges megoldásra és az ennek a megoldásnak az alkalmazása által a vállalat számára elérhető előnyökre kell összepontosítani.
- A KKV-k számára nyújtott tudás transzfert elsősorban anyanyelven kell biztosítani.

5. A kutatás-alapú tudás alkalmazása a KKV-knál

- A kutatás-alapú tudás sikeres alkalmazásának érdekében több alkalommal folytatott megbeszélés, a szükséges kiigazítások elvégzése, tesztelés és értékelés szükséges a projektért felelős vállalat és a tudás rendelkezésre bocsájtója között. A tudás átadójának bevonása a kutatás eredményeinek gyakorlati megvalósításába mindkét fél számára hasznos.
- A KKV-k esetében különösen fontos a tudás rendelkezésre bocsájtójának bevonása a szükséges kiigazítások elvégzésekor.
- Az áttekintés és a kiigazítások során lezajló folyamatos interakció mindkét résztvevő számára tanulási lehetőséget biztosít.
- Egy adott megoldás teljes bemutatása során legalább a következőkre kell kitérni: annak a problémának vagy új lehetőségnek a magyarázata, amelyhez a megoldást kifejlesztették; a lehetséges alkalmazási terület meghatározása; a módszer rövid leírása; a felhasználók számára várhatóan tapasztalható előnyök; az alkalmazásra vonatkozó utasítások és előfeltételek.
- Az ipar kutatási szükségleteire vonatkozó információkat és a kutatók által rendelkezésre bocsájtott tudást és megoldásokat tartalmazó adatbázisok hatékony eszközt biztosítanak a megfelelő partnerek összehozásához. Ezeket az adatbázisokat bizalmasan kell kezelni, ez alól csak a kutatóktól kapott információk gondosan kiválasztott kivonata képezhet kivételt, az érdeklődés felkeltése céljából történő alkalmazás érdekében.

6. Tudás- és technológia-transzfer eszközök: a vállalatok eltérő kompetencia-szintjének kezelési módja

- A tudás-transzfer tevékenységek célja lehet: a kutatási eredmények tudatosítása az ipar képviselőiben; az ipar és a mediátorok tanulási folyamatának támogatása; a kutatók, specialisták, szakértők továbbképzésének támogatása; hozzájárulás a tudás gyakorlati megvalósításához.
- A különböző célkitűzések eléréséhez különböző eszközöket lehet alkalmazni, amelyekhez különféle nagyságú időráfordítás szükséges, amelyek között különbség van a tekintetben, hogy milyen mértékben képesek a későbbiekben a rendelkezésre bocsájtott tudás felidézésének támogatására, mennyiben teszik lehetővé a tudás átadását más személyek számára, milyen szintű esetükben a személyek közötti interakció, mekkora költséggel járnak, milyen a költséghatékonyságuk és hozzáférhetőségük.
- A különféle eszközök kombinált alkalmazása általában hatékonyabb, mint kizárólag egyetlen eszköz felhasználása.
- A tudás-transzfer eszközök egy vagy több módszer-típus alkalmazásán alapulnak, beleértve a személyes kapcsolatfelvételt, a képzést, az írásos anyagokat, a vizuális segédeszközöket, a gyakorlati demonstrációkat, a konferenciákat és a szemináriumokat.
- Az innovációs projektek korai fázisában, a több vállalat közös finanszírozásában alkalmazott kollektív technikák csökkenthetik a tudás-transzfer költségét és kombinálhatóak a megfelelő titoktartási szintet biztosító technikákkal abban a szakaszban, amikor a K & F tevékenység a piaci szakaszhoz közelít.

7. A tudás- és technológia-transzfer folyamatának menedzselése

- A hatékony tudás-transzferhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a partnerek erőfeszítéseket tegyenek a többi fél célkitűzéseinek és prioritásainak megértés érdekében és tiszteletben tartsák azokat. Mindez hozzájárul a hosszú távú partnerkapcsolatok kialakításához.
- Az állami kutatási támogatásban részesülőknek bizonyítaniuk kell, hogy tevékenységeik a társadalom hasznára válnak.
- A KKV-kban a tudás-transzfer tevékenységek menedzsmentjéhez az általános vezetési technikákat kell alkalmazni, úgy mint a célok meghatározása, a felelősségi körök meghatározása, az előrehaladás monitorozása és az elért eredmények összehasonlítása a kiinduláskor megfogalmazott célkitűzésekkel.
- A megszerzett tudás sikeres alkalmazásához a KKV-knak kiegészítő támogatási szolgáltatásokra van szükségük az új termékek, folyamatok és szolgáltatások piacra juttatásához. A kiegészítő támogatási szolgáltatások közé értendők többek között a menedzsmenthez, a marketinghez, a finanszírozáshoz, az üzletfejlesztéshez, az innováció-menedzsmenthez és a jogi területen nyújtott támogatás.
- Ezek a szolgáltatások kollektív módon, megosztott költségekkel is nyújthatóak.
- A kutatás által biztosított tudásnak a magánszektor által történő sikeres kiaknázásához biztosítani szükséges a szellemi tulajdon hatékony védelmét.
- A kutatást végző szervezeteknek ki kell választaniuk kutatási tevékenységeik azon eredményeit, amelyek szellemi tulajdont testesíthetnek meg és meg kell tenniük az ezek védelmét szolgáló megfelelő intézkedéseket.
- A szerződéseknek tükrözniük kell valamennyi érdekelt fél érdekeit. Az egyedi módosításokat rugalmasan lehetővé tevő szerződésminták elkészítése segíthet e megállapodások elkészítéséhez szükséges erőfeszítések nagyságának csökkentésében és hozzájárulhat ahhoz, hogy valamennyi fontos szempont megfelelően szabályozásra kerüljön.

8. Sikertörténetek

(a teljes dokumentum elérhető angol nyelven [itt](#))